

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

ในทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้มีส่วนช่วยให้ผู้กระทำความผิดหลายประเภทซึ่งรวมถึงความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สามารถพัฒนารูปแบบ วิธีการ และขอบเขตในการกระทำความผิด จากเดิมที่เคยกระทำโดยปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ไม่มีความซับซ้อนมากนักจนกลายเป็นองค์กรอาชญากรรมที่มีลักษณะปกปิด เป็นเครือข่ายอย่างลับซับซ้อน มีเงินทุนเป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีกลุ่มอิทธิพลต่างๆคอยให้ความคุ้มครอง และส่วนใหญ่ได้กระทำความผิดที่มีลักษณะคาบเกี่ยวกับหลายประเทศหรือที่เรียกว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ” ซึ่งตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ละประเทศมีข้อจำกัดในการใช้เขตอำนาจรัฐในทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการภายนอกดินแดนของตน รวมทั้งไม่สามารถบังคับหรือแทรกแซงให้ประเทศอื่นทำตามที่ต้องการโดยปราศจากความยินยอมของประเทศนั้น ในขณะที่ผู้กระทำความผิดซึ่งไม่มีข้อจำกัดในเรื่องนี้ยังคงสามารถกระทำความผิดได้อย่างไร้พรมแดน ด้วยเหตุนี้ ประเทศต่างๆจึงเห็นพ้องกันว่า ไม่มีประเทศใดเพียงลำพังสามารถรับมือกับปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ หากแต่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประเทศต่างๆเพื่อป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีจากกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนกำหนดแนวทางในการปฏิบัติของแต่ละประเทศให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเพื่อกระตุ้นมิให้ประเทศใดประเทศหนึ่งเพิกเฉยต่อปัญหาที่เกิดขึ้น

ยิ่งในระยะหลังมานี้ ยาเสพติดสังเคราะห์ได้มีการแพร่ระบาดไปยังภูมิภาคต่างๆของโลกอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตยาเสพติดชนิดนี้สามารถซื้อขายได้ง่ายอย่างถูกกฎหมายเพราะเป็นสารที่จำเป็นต้องใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ประกอบกับการที่วิทยาการทางเคมีและพันธุวิศวกรรมได้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นโดยลำดับ ทำให้การสังเคราะห์ยาเสพติดโดยอาศัยกระบวนการทางเคมีสามารถทำได้โดยง่ายและสะดวก ในขณะที่ยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่ต้องพึ่งพิงธรรมชาติ คือ ฝิ่น กัญชา ใบโคคา มีแนวโน้มจะลดปริมาณลงเรื่อยๆ เพราะโลกประสบปัญหาประชากรไม่มีที่ทำกิน พื้นที่ป่าเขาจึงถูกหักร้างเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรมากขึ้น ทำให้พื้นที่สำหรับใช้ปลูกพืชผิดกฎหมายเหล่านี้มีปริมาณลดลง ด้วยเหตุนี้เอง จึงทำให้เกิดแนวความคิดในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดขึ้น ภายใต้หลักการที่ว่า เมื่อผู้กระทำความผิดไม่สามารถเข้าถึงสารเคมีหรือเข้าถึง

ได้อย่างยากลำบาก ย่อมทำให้ยาเสพติดหมดไปหรือมีปริมาณลดลง (No Chemicals, No Drugs) ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหามารยาเสพติดของยาเสพติดสังเคราะห์และช่วยลดปัญหาต่างๆอันเกิดจากการลักลอบผลิตและค้ายาเสพติดสังเคราะห์ซึ่งมีลักษณะเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศลงได้ และที่ผ่านมานี้แนวคิดนี้ก็ได้รับการพิสูจน์แล้วว่า เป็นมาตรการในเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพ

เมื่อปัญหาการลักลอบนำสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นปัญหาที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายประเทศตั้งแต่ประเทศผู้ผลิต ประเทศผู้ส่งออก ประเทศผู้นำเข้า ประเทศผู้นำผ่าน และประเทศปลายทาง ส่งผลให้ประชาคมโลกเห็นถึงความจำเป็นในการกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นในระดับระหว่างประเทศขึ้น อันเป็นที่มาของมาตรการที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดในปัจจุบัน นั่นคือ มาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. 1988 ซึ่งควบคุมสารเคมีจำนวน 23 ชนิด โดยแบ่งออกเป็น 2 บัญชี และกำหนดมาตรการในการควบคุมดังนี้

(1) การกำหนดความผิดและบทลงโทษ เพื่อให้ประเทศต่างๆกำหนดให้การผลิต ขนส่ง จำหน่าย ครอบครองซึ่งสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นภายใต้การควบคุม โดยรู้ว่าจะใช้ในการผลิตยาเสพติดเป็นความผิด และกำหนดให้การฟอกเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นความผิด

(2) มาตรการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นโดยแท้ เพื่อกำหนดให้ประเทศต่างๆมีมาตรการหรือระบบในการติดตามและตรวจสอบการผลิต จำหน่าย นำเข้า และส่งออกสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ

(3) มาตรการอื่นที่จะช่วยเสริมให้การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ได้แก่ การริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกัน และความร่วมมือในด้านอื่นๆ เช่น การร่วมกันสอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น รวมทั้งการส่งมอบภายใต้การควบคุม

สำหรับในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทยนั้น ยาเสพติดที่เคยเป็นปัญหาสำคัญของอนุภูมิภาคนี้ในอดีต คือ ยาเสพติดชนิดดั้งเดิมที่ได้จากธรรมชาติ ได้แก่ฝิ่น และกัญชา แต่ต่อมา ด้วยผลของกระแสโลกาภิวัตน์ ยาเสพติดสังเคราะห์ได้เข้ามามีบทบาทแทนที่ยาเสพติดชนิดดั้งเดิมเหมือนเช่นที่เคยเกิดขึ้น

แล้วในภูมิภาคอื่นของโลก และมีแนวโน้มจะแพร่ระบาดรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ยาเสพติดดังกล่าวได้แก่ เฮโรอีน และสารกระตุ้นจำพวกแอมเฟตามีน (Amphetamine-type Stimulant: ATS) เช่น เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) และเอ็กซ์ตาซี ซึ่งส่วนใหญ่ถูกผลิตขึ้นตามแนวชายแดนประเทศลาว พม่า และไทย โดยการนำผ่านสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นมาจากประเทศต่างๆ โดยเฉพาะจากประเทศจีนและอินเดีย

การจะป้องกันมิให้สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นสามารถเข้าถึงแหล่งผลิตยาเสพติดในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทยได้สำเร็จ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทั้งประเทศลาว พม่า และไทยซึ่งเป็นประเทศผู้นำผ่านสารเคมีที่สำคัญและเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกัน เพราะหากประเทศใดประเทศหนึ่งบังคับใช้มาตรการในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นอย่างหย่อนยาน และไม่มีประสิทธิภาพ ย่อมก่อให้เกิดช่องว่างที่ผู้กระทำความผิดจะสามารถอาศัยประโยชน์ได้ตามทฤษฎี Balloon Effect และในที่สุดก็จะสร้างผลกระทบต่อประเทศเพื่อนบ้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะการนำยาเสพติดที่ผลิตได้กลับเข้ามาขายในประเทศที่อยู่ใกล้เคียงนั่นเอง

เมื่อวิเคราะห์ความร่วมมือและมาตรการที่ใช้ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดในอนุภูมิภาคระหว่างประเทศลาว พม่า และไทยในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ทั้งในเรื่องกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย การขาดแคลนทรัพยากร การขาดการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาสังคม ตลอดจนการขาดซึ่งกลไกความร่วมมือระหว่างกันที่มีความชัดเจนและมีพื้นฐานทางกฎหมายรองรับอย่างเพียงพอ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากสภาพปัญหาในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทย ที่ได้ศึกษามาข้างต้น ผู้เขียนขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้

1. เนื่องจากมาตรการที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 เป็นเพียงมาตรฐานขั้นต่ำที่กำหนดไว้อย่างกว้างๆ อันเกิดจากการประนีประนอมให้ประเทศต่างๆ ทั่วโลกสามารถยอมรับได้เท่านั้น จึงไม่อาจหวังให้เป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทยได้ทั้งหมด ฉะนั้น ประเทศลาว พม่า และไทย จึงยังจำเป็นต้องมีกลไกในกรอบที่แคบลงมาเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของบันทึกความเข้าใจหรือสนธิสัญญา เพื่อกำหนดขอบเขตความร่วมมือระหว่างกันให้ชัดเจน โดยอาศัยแนวทางตามอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 ข้อมติจากการประชุมระหว่างประเทศต่างๆ ข้อเสนอแนะของหน่วยปฏิบัติการด้านสารเคมี (Chemical Action Task Force: CATF) รวม

ทั้งกฎหมายแม่แบบว่าด้วยการควบคุมสารเคมีขององค์การนาถารัฐอเมริกา (Organization of American States: OAS) ซึ่งควรมีขอบเขตในเรื่องต่างๆดังต่อไปนี้

1.1 การกำหนดประเภทสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่อยู่ภายใต้ข้อตกลง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสารเคมีจำนวน 23 ชนิดที่กำหนดไว้ในบัญชีทำยอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 และทั้งสามประเทศควรที่จะร่วมกันพิจารณาควบคุมสารเคมีชนิดอื่นที่แม่อนุสัญญาไม่ได้กำหนดไว้ แต่เป็นปัญหาสำหรับอนุภูมิภาคนี้ด้วย

1.2 การกำหนดให้ประเทศภาคีใช้มาตรการในการควบคุมการผลิตและจำหน่ายสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นภายในประเทศของตน โดยกำหนดให้ผู้ผลิต ขนส่ง จำหน่าย ครอบครอง หรือเกี่ยวข้องกับธุรกรรมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นต้องขออนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบ และต้องจดบันทึกการได้มา ความเคลื่อนไหวของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์เพื่อให้สามารถติดตามเส้นทางของสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ดังกล่าว และเก็บรักษาไว้เป็นเวลาพอสมควร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมสารตั้งต้นแจ้งธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยโดยทันทีไปยังหน่วยงานผู้รับผิดชอบ หากฝ่าฝืน ให้กำหนดสภาพบังคับ เช่น กำหนดโทษปรับ หรือพักใช้ใบอนุญาต

1.3 การกำหนดให้ประเทศภาคีใช้มาตรการในการควบคุมการนำเข้า ส่งออก และการนำผ่านสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น โดยกำหนดให้นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ต้องขออนุญาตจากหน่วยงานผู้รับผิดชอบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนด เช่น 15 วัน และหากไม่ดำเนินการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านภายในเวลาอันสมควร จะต้องมาขออนุญาตใหม่

1.4 การกำหนดให้ประเทศภาคีต้องแจ้งการส่งออกสารตั้งต้นและอาจรวมถึงเคมีภัณฑ์จำเป็นบางชนิดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ และจะมุ่งหน้าไปยังประเทศภาคีอื่นล่วงหน้า เพื่อให้ประเทศภาคีผู้นำเข้าตรวจสอบและแจ้งต่อประเทศผู้ส่งออกว่าการนำเข้านั้นจะนำไปใช้ในทางที่ถูกกฎหมายหรือไม่ ภายในระยะเวลา 15 วัน หากไม่ตอบภายในกำหนดให้ถือว่าประเทศผู้นำเข้าเห็นชอบให้ประเทศผู้ส่งออกอนุญาตให้ทำการส่งออกได้ และให้ประเทศผู้นำเข้ารักษาข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นความลับ

1.5 การกำหนดให้ประเทศภาคีพิจารณาทบทวนกฎหมายภายในของตนเพื่อให้อำนาจเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการส่งมอบภายใต้การควบคุม การเข้าถึงข้อมูลทางการสื่อสารของผู้กระทำความผิด การใช้สายลับ และให้พยานหลักฐานที่ได้มา สามารถรับฟังได้ในชั้นศาล

1.6 การกำหนดให้ความผิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเป็นความผิดที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันได้และประเทศภาคีจะให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวางที่สุด เพื่อประโยชน์ในการสืบสวน สอบสวน และฟ้องร้องดำเนินคดีผู้กระทำความผิด

1.7 การกำหนดหน่วยผู้ประสานงานกลางตามข้อตกลงฉบับนี้ เพื่อทำหน้าที่ในการร้องขอและรับคำร้องขอความร่วมมือระหว่างประเทศภาคี ก่อนส่งต่อไปให้หน่วยงานผู้มีอำนาจดำเนินการต่อไป และการกำหนดช่องทาง วิธีการในการประสานงาน โดยนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ประโยชน์ เพื่อให้การประสานงานและการแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นไปอย่างทันต่อเหตุการณ์

1.8 การกำหนดให้ประเทศภาคีส่งเสริมความร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อประโยชน์ในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็น เช่น การจัดตั้งคณะทำงานร่วมกัน การยกเว้นแนวทางในการปฏิบัติ (Code of Conduct) ตลอดจนพิจารณาหามาตรการจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแจ้งเบาะแสความเคลื่อนไหวของสารเคมี

1.9 การกำหนดเวทีในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลง เวทีในการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ เช่น กฎหมายภายในของประเทศภาคี และประสบการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นร่วมกัน เช่น การจัดประชุมร่วมกันปีละ 1 ครั้ง ซึ่งอาจใช้เวทีที่มีอยู่แล้วก็ได้เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

2. เนื่องจากการที่สารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจำนวนมากที่นำเข้ามายังอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทยส่วนใหญ่มีที่มาจากประเทศจีนและอินเดีย ดังนั้น ในอนาคตประเทศลาว พม่า และไทยจึงควรพิจารณาขยายความร่วมมือไปยังสองประเทศนี้ด้วย ซึ่งจะช่วยให้การควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. ถึงแม้ว่าการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 จะไม่สำคัญเท่ากับการนำเอาพันธกรณีที่อนุสัญญากำหนดไว้ไปปฏิบัติให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง แต่การเข้าเป็นภาคีก็มีข้อดีในการทำให้ภาพลักษณ์ของประเทศนั้นดีขึ้นในสายตาของประชาคมโลก เพราะเป็นการแสดงเจตจำนงของประเทศนั้นอย่างเป็นทางการว่าตนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับประเทศต่างๆในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ติด ดังนั้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะให้ประเทศลาวและไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ค.ศ. 1988 ด้วย ในขณะที่ประเทศพม่าก็ควรยกเลิกข้อสงวนที่ได้ตั้งไว้

ความร่วมมือระหว่างประเทศลาว พม่า และไทยในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดจะประสบความสำเร็จหรือเป็นไปได้เพียงใดนั้น ประเทศลาว พม่า และไทยควรจะร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เป็นอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างกันดังต่อไปนี้

1. การแก้ไขอุปสรรคทางด้านกฎหมาย เพราะถึงแม้ประเทศลาว พม่า และไทย จะมีข้อตกลงระหว่างกัน แต่ถ้าทั้งสามประเทศไม่ปรับปรุงกฎหมายภายในหรือมาตรการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติด ตลอดจนถึงบังคับใช้ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อตกลงที่เป็นเพียงลายลักษณ์อักษรก็ไม่อาจเกิดผลเป็นรูปธรรม และจะทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถอาศัยช่องว่างจากประเทศใดประเทศหนึ่งได้สำเร็จ

2. การแก้ไขปัญหาสภาพทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากสถานที่ผลิตยาเสพติดมักตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เข้าถึงได้ลำบาก ทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่ รวมทั้งการที่อนุภูมิภาคนี้ตั้งอยู่ใกล้กับประเทศจีนและอินเดีย ซึ่งทำให้เป็นข้อได้เปรียบของผู้กระทำความผิด เพราะแหล่งสารเคมีและสถานที่ผลิตยาเสพติดอยู่ใกล้กัน โอกาสเสี่ยงที่จะถูกตรวจพบจึงมีน้อยกว่าในภูมิภาคอื่น ฉะนั้น ในอนาคต ประเทศลาว พม่า และไทยจึงควรพัฒนาความร่วมมือกับประเทศต่างๆที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะประเทศจีนและอินเดียด้วย

3. การแก้ไขปัญหาทางการเมือง ทั้งปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ และปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ โดยเฉพาะปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและค้ายาเสพติด และปัญหาความโปร่งใสของรัฐบาลซึ่งมีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพในการควบคุมสารตั้งต้นและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติด นอกจากนี้ ในระหว่างประเทศลาว พม่า และไทย ก็มีปัญหาหลายเรื่องที่ยังไม่ยุติ ทั้งปัญหาข้อพิพาทเรื่องเขตแดน ปัญหาการลักลอบหนีเข้าเมือง ปัญหาการลักลอบขายสินค้า ซึ่งสามารถเป็นชนวนให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ทุกขณะ

4. การแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากทั้งประเทศลาว พม่า และไทยไม่ใช่ประเทศที่ร่ำรวยซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายและทำให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่

5. การปรับปรุงประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่างกัน เนื่องจากแต่ละประเทศมีอุดมการณ์ทางการเมือง วัฒนธรรม และภาษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างประเทศไทย-พม่า และ

ประเทศลาว-พม่า ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติขาดความรู้ในเรื่องภาษาอังกฤษและความสัมพันธ์ระหว่างกันไม่ราบรื่น ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการประสานงานขึ้นได้

ในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ข้างต้น ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศที่มีความพร้อมกว่าประเทศลาวและพม่าในหลายๆด้าน สามารถแสดงบทบาทในเรื่องต่างๆ ได้ดังนี้

1. แสดงให้ประเทศพม่าและลาวตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
2. สร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรในความสัมพันธ์ระหว่างกันด้วยการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับประเทศ ในระดับท้องถิ่น ภาคเอกชน และประชาสังคม โดยอาศัยวิธีการต่างๆ เช่น การเยือนระหว่างผู้นำและเจ้าหน้าที่ระดับสูง การประชาสัมพันธ์ การอาศัยเวทีการประชุมร่วมต่างๆ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อให้การประสานงานเกิดความคล่องตัว
3. ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศลาวและพม่าด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเท่าที่จะทำได้ และส่งเสริมให้ประชาคมระหว่างประเทศให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศพม่าและลาวด้านยาเสพติด การให้ทุนในการฝึกอบรมครูงาน การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ
4. เร่งเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาระหว่างกันที่ยังไม่ยุติและอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ทั้งนี้ ประเทศไทยสามารถหาพันธมิตรมาช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองและผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการควบคุมสารตั้งต้นและเคมีภัณฑ์จำเป็นภายในอนุภูมิภาคลาว พม่า และไทย เช่น องค์การสหประชาชาติ ASEAN และประเทศผู้ให้ เป็นต้น

ผู้เขียนเชื่อว่า หากประเทศลาว พม่า และไทย สามารถนำมาตรการที่ผู้เขียนได้เสนอแนะไปแล้วข้างต้นมาใช้ ย่อมจะช่วยลดปัญหาอันเกิดจากการลักลอบผลิตยาเสพติดสังเคราะห์ในอนุภูมิภาคนี้ได้